

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

**Силабус освітнього компонента «КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА»
підготовки бакалавра**

Розробник: Москвич О. Д., доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доцент Москвич О. Д.

.Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології
протокол №10 від 2 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

доцент Москвич О. Д.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В12 Культурологія та музеєзнавство ОПП Креативні індустрії та медіакультура Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів __150__ / __5__		Рік навчання <u> 2 </u>
		Семестр <u> 4-ий </u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u> 10 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 20 </u> год.
	Самостійна робота <u> 110 </u> год.	
Мова навчання		Консультації <u> 10 </u> год.
		Форма контролю: залік
		українська

II. Інформація про викладача

ППП Москвич Ольга Дмитрівна

Науковий ступінь кандидат філософських наук

Вчене звання доцент

Посада доцент, завідувач кафедри культурології

Контактна інформація Moskvych.Olha@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Комунікативна культура» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

ВОК «Комунікативна культура» розглядає і досліджує поняття, структуру, механізми і стратегії спілкування, а також роль морально-етичних норм у формуванні культури поведінки; структуру та техніку ділового спілкування; методи забезпечення результативного спілкування, ділового етикету; форми ділового спілкування, організації проведення ділових переговорів, прийомів та презентацій; проблеми конфлікту та шляхи його подолання.

Предметом вивчення ОК є комунікативна культура особи і суспільства, система знань про сукупність ціннісних установок, мовленнєвих і етичних норм, правил і досвіду, що використовується в комунікативній діяльності людини і необхідні у професійній діяльності. Студенти вивчають основні поняття комунікативної теорії, види і рівні спілкування, етико-психологічні особливості ділового та повсякденного спілкування.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання ВОК «Комунікативна культура» є: засвоєння студентами знань про зміст, структуру, механізми та етико-психологічні особливості ділового та повсякденного спілкування.

Завдання:

- – допомогти студентам у формуванні вмінь та навичок ефективної комунікації у різноманітних виробничих ситуаціях;
- - навчити використовувати волю, мотиви, потреби партнера в інтересах своєї справи, підприємства, зростання їх конкурентоспроможності та позитивного іміджу.
- - формування вмінь та навичок ефективної комунікації у різноманітних ділових та повсякденних ситуаціях.

3. **Soft skills:** комунікабельність, толерантність, емоційний інтелект, командна взаємодія, критичне мислення, адаптивність.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек .	Лабор .	Сам. роб.	Конс .	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Суть і структура процесу спілкування. Поняття комунікації	15	2	2	10	1	ДС
Тема 2. Морально - психологічні передумови спілкування	15	2	2	10	1	ДС
Тема 3. Формальні та неформальні аспекти спілкування	13		2	10	1	ДС
Тема 4. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті етики та культури спілкування	13		2	10	1	ДС РМГ
Тема 5. Добір способів спілкування. Професійна	13		2	10	1	ДС

діяльність та етика ділового спілкування						
Тема 6. Вербальні та невербальні засоби спілкування.	15	2	2	10	1	ДС ТР
Тема 7.Методи забезпечення результативного спілкування	13		2	10	1	ДС
Тама 8. Форми ділового спілкування Організація проведення ділових зустрічей та переговорів	15	2	2	10	1	ДС РМГ
Тама 9. Етичні та психологічні вимоги до виступу в аудиторії	15	2	2	10	1	ДС ТР
Тема 10. Етика та етикет у діловому спілкуванні з іноземцями	23		2	20	1	ДС РМГ
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів з ВОК «Комунікативна культура» включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до виступів на семінарах, а також вивчення тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій, конспектування основних теоретичних джерел з кожного змістовного модуля. Нижче наведено орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи студентів.

1. Д. Карнегі про вимоги етики до ділового спілкування.
2. Вимоги до учасників ділового спілкування.
3. Техніка управління емоціями.
4. Ораторське мистецтво — шлях до успіху.
5. Психологічна культура взаємних відносин.
6. Роль методів візуальної психодіагностики у забезпеченні результативного спілкування.
7. Національні особливості ділового етикету в різних країнах світу.
8. Особливості етикету ділової людини під час поїздки і перебування за кордоном.
9. Роль ділового листування у професійній діяльності.
10. Особливості спілкування в галузі управління.

11. Вимоги до ділової атрибутики та одягу під час проведення ділових зустрічей.
12. Особливості проведення зустрічі з іноземними партнерами.
13. Стратегія ведення переговорів.
14. Особливості проведення переговорів з іноземними фірмами.
15. Організація і проведення прийомів з розсаджуванням.
16. Види презентацій та основні вимоги до їх проведення.
17. Соціально-психологічна характеристика конфлікту.
18. Аналіз проведення конкретного інтерв'ю (прес-конференції, брифінгу).

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти .

Політика оцінювання здобувачів освіти відповідає «Положенню про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів Волинського національного університету імені Лесі Українки» та «Положенню про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки». Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. **Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за види навчальних робіт: 100 балів.**

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему і її обґрунтування;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

В оцінці здобувачів враховуються наступні моменти: достатність об'єму відповіді (повна, достатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань.

Політика щодо академічної доброчесності.

Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, довіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності. Учасник освітнього процесу повинен дотримуватися

навчальної етики, толерантності стосовно всіх учасників процесу навчання, не порушувати часових меж та лімітів навчального процесу.

Для забезпечення довіри до результатів навчання категорично заборонено списувати під час виконання практичних завдань, на іспиті та ін. Усі письмові роботи, виконані здобувачем освітнього рівня, за наявності сумнівів в академічній доброчесності можуть бути перевірені за допомогою систем антиплагіату. Жодна з форм порушення академічної доброчесності (присвоєння чужих робіт чи ідей, плагіат, некоректне цитування та ін.) недопустима. За таких дій передбачена адекватна реакція відповідно до нормативного документа – *«Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»*.

Дотримання академічно доброчесності забезпечується відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом та здобувачами освіти передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей).

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч. 6 статті Закону України «Про освіту»):

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з університету;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими університет керується у своїй діяльності, можна докладно ознайомитися в – *«Кодексі академічної*

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій

навчального відділу. Вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю зі студентом в залежності від ситуації і конкретних обставин. Якщо через поважні причини здобувач освіти не відвідав заняття чи хоче покращити свій результат, то в дні консультацій він зможе скласти тему чи кілька тем, але не пізніше як за тиждень до офіційної дати призначення іспиту. У випадку незадовільної підсумкової оцінки здобувач має можливість повторного складання іспиту викладачеві відповідно до переліку запропонованих питань в терміни, визначені розкладом екзаменаційної сесії.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувач освіти має можливість порушити будь-яке питання, яке має стосунок до процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуте відповідно до попередньо визначених процедур у ЗВО. Для врегулювання конфліктів у навчальному та освітньому процесі керуємося «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки», п. 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Форми визнання результатів навчання: сертифікація (елемент формальної освіти, який є офіційним визнанням інституційного набуття освіти через отримання диплома чи сертифіката, який видається певним навчальним закладом); валідація (означає визнання компетенцій і знань, отриманих людиною незалежно від місця і форми, часу їх набуття); ідентифікація (процес, який фіксує та відображає результати навчання дорослої людини і не завершується отриманням формального сертифіката чи диплома, але створює підґрунтя для такого формального визнання). Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в Університеті шляхом валідації. Порядок та процедура визнання результатів навчання отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті: https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i_%D0%BC.%D0%9B.%D0%A3.%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія

факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати, 100 балів. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з ОК.

V. Підсумковий контроль

Із вибірових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Питання, завдання заліку.

1. Поняття комунікації і комунікативної культури.
2. Суть і структура процесу спілкування.
3. Морально - психологічні передумови спілкування
4. Формальні та неформальні аспекти спілкування
5. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті етики та культури спілкування
6. Добір способів спілкування. Професійна діяльність та етика ділового спілкування
7. Вербальні та невербальні засоби спілкування
8. Методи забезпечення результативного спілкування
9. Форми ділового спілкування
10. Організація проведення ділових зустрічей та переговорів
11. . Індивідуальна бесіда як форма ділового спілкування
12. Колективне обговорення ділових проблем
13. Етичні та психологічні вимоги до виступу в аудиторії
14. Етика та етикет у діловому спілкуванні з іноземцями.
15. Особливості ділового етикету в різних країнах світу.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси.

1. Андрушко М. І., Завальницька Н. Б. Дипломатичний протокол і діловий етикет: Навчальний посібник. Львів: ЛДАУ, 2002.
2. Бистрицький Є., Пролєєв С., Зимовец Р. Комунікація і культура в глобальному світі. К.: Дух і літера, 2020. 418 с.
3. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації: Навчальний посібник. Видання 2-ге, доп. Та переробл. К.: АртЕК, 2002.
4. Галушко В. П. Діловий протокол та ведення переговорів (Навчальний посібник). 1-е видання, Вінниця: НОВА КНИГА, 2002.
5. Гах Й. М. Етика ділового спілкування. Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
6. Гуменюк А. Амплітуда поклону. Особливості японського ділового спілкування. Політика і час. 2003. №3. – С. 74.
7. Денисюк Ж. З. Культуротворчий потенціал і креативність сучасних комунікативних та івент-практик. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 3. С. 99–104.
8. Зражевська Н. І. Комунікаційні технології: лекції. Черкаси: Брама-Україна, 2010. 224 с. 4.
9. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування: Навчальний посібник: 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Центр навчальної літератури, 2005.
10. Косюк О. Теорія масової комунікації : навч. посіб. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. 384 с.
11. Кулик О. Сардачук П. Елементи дипломатичного протоколу і дипломатичної практики в історії України.- Л., 2000.
12. Культура і комунікація: перманентність та симбіоз в історичній ретроспективі. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/42479/1/2.pdf>
13. Курбак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування: Навчальний посібник з етикету для студентів. 3-тє вид., стер. Суми: ВТД «Універсальна крига». К.: Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005.

14. Лалл Джеймс. Мас-медіа, комунікація, культура : глобальний підхід. Пер. з фр. О. Гриценко, Г. Гарастович, А. Гриценко. К. : К.І.С., 2002. 264 с.
15. Пінчук, О.О. і Холоденко, О.В. 2024. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ. Гуманітарний форум. 2, 2 (Груд 2024), 29–33. DOI:[https://doi.org/10.60022/3\(2\)-5GF](https://doi.org/10.60022/3(2)-5GF).
16. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: В-во «СПОЛОМ», 2001.
17. Резніченко В. І., Михно І. Л. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. К.: УНВЦ «Рідна мова», 2003.
18. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол на етикет: Навч. Посіб. К.: Знання, 2006.
19. Слющинський Б.В. Комунікація як діалог культур. Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. Донецьк, 2005. Т. 6, вип. 2. С. 23–30. 8.
20. Слющинський Б.В. Міжетнічна культурна комунікація як фактор консолідації українського суспільства. URL: www.democracy.kiev.ua
21. Слющинський Б.В. Міжкультурна комунікація: ретроспектива і сучасність. Нова парадигма. 2006. Вип. 57. С. 182–190.
22. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура: діловий етикет. Навч. Посібник. К.: Знання, 2006.
23. Шеломенцев В. М. Етикет і сучасна культура спілкування. К.: Лібра, 2003.
24. Шостак В.М., Москвич О.Д., Столярчук Н.М. Креативність та стратегічне планування соціокультурних проєктів туристичної галузі України: міжкультурна комунікація та міжнародні інвестиції. Культурологічний альманах. Науковий збірник. Український державний університет імені Михайла Драгоманова . Київ, 2025. Випуск 3(15). С.317-327.
25. Orlando L. Taylor. Cross-Cultural Communication: An Essential Dimension of Effective Education. Revised and reprinted, 1990.

Інтернет-ресурси:

1. Електронний ресурс «Культурний проєкт» URL: https://www.youtube.com/@culturalproject_ua
2. Наукова комунікація в цифрову епоху. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digitalera/>